

Kir. ügyészség

(2 péld.)

varmegyei
II. udvar, 1. emelet.

ZEMPLÉNI GAZDA

MEZŐ- ÉS SZŐLŐGAZDASÁGI SZAKLAP

Megjelenik minden hó 5. és 20-án
Előfizetési ár:
Egy évre 4 pengő.
Hirdetések
dijszabás szerint.Főszerkesztő:
Dr. báró WALDBOTT FRIGYES
osztályelnök.A Zempléni vármegyei Gazdasági
Egyesület hivatalos közlönye.Felelős szerkesztő:
ILLÉSHÁZY ENDRE
ügyvezető titkár

Egyesületi élet.

Előfizetések nyugtázása.

Van szerencsénk a hozánk június hó 20. óta befolyt előfizetéseket köszönettel nyugtázni:

Csáky Dániel Taktaharkány	1926
Damjanovich Ágoston Sátoraljauhely	1927
Deák Andor	1927
Farkass Sándor Megyasszó	1927
Ferisák József Girincs	1927
Gezsey Lajos Olaszliszka	1927
Gerhardt Ármin Ricse	1927
Göndör Herman Sátoraljauhely	1927
Grosz László Tolcsva	1927
Groszmann József Erdőhorváti	1926, 1927
Klein Adolf Bodrogolaszi	1927
Kolozsy Ferenc Olaszliszka	1926, 1927
Községi Előljáróság Taktaharkány	1927
" " Gesztely	1927
" " Bodrogkisfalud	1927
" " Megyasszó	1926
" " Ond	1926, 1927
" " Tiszaluc	1927
" " Tarcfal	1927
" " Karos	1927
" " Hernádkak	1926, 1927
" " Alsódobsza	1926
" " Sóstófalva	1926, 1927
" " Ujcsanáros	1926, 1927
" " Szegilong	1926, 1927
" " Girincs	1926, 1927
" " Cigánd	1926, 1927
Körjegyzőség Legyesbénye	1926, 1927
Lehóczky István Szegilong	1927
Meczner Béla dr. Sárospatak	1927
Maródy Ferenc Kisvárdak	1927/II
Neumann Albert Tokaj	1927
Órás Károly Mád	1927/II
Propper Jenő Tolcsva	1927
Piribits János Monok	1926, 1927

Sebeő Gyula Tarcfal	1927
Serényi László gróf Girincs	1927
Stern Hünrik dr. Taktaharkány	1927
Szabó József Taktaharkány	1927
Szoller Aladár Sátoraljauhely	1927
Szourál Lajos Tállya	1927
Szulyoszy Oszkár Taktaharkány	1927
Téglás Balázs Laca	1927
Tóth Zsigmond Tiszaluc	1927
Urbéri közbirtokosság Semjén	1927
Varecska György Mád	1927
Vitányi Miklós dr. Szerencs	1927
Vécsey Oláh Károly Virányos	1927

Nagyösszegű künlévőségeinkre tekintettel kérjük olvasóinkat hátrálékos előfizetésüknek beküldésére.

A Zempléni Gazda
kiadóhivatala.

Egyesülésben az erő.

A főváros lakosságának feljajdulása, a fővárosi sajtó egyértelmű s erélyes állásfoglalása eredménnyel járt: a kormány a drágaság enyhítése végett *elengedte* a legszükségesebb élelmickek forgalmi adóját, a főváros *mérsékelte* a piaci helypénzt.

Az ország népességének 67 százaléka földműveléssel foglalkozik és ez az osztály nem képes számbavehető eredményt elérni.

A bor forgalmi adójának eltörlése végett indított mozgalom eredménytelen volt — sőt az élelmi cikkek forgalmi adójának mintegy ellenértékül — a luxusadó emelését tervezi a kormány, ami a jobb minőségű borok forgalmára, így első helyen a tokaji borokra lesz káros befolyással.

Hasztalan jajdul fel az agrártársadalom a kartellek rémes garázdálkodása ellen, mely ma-holnap szinte lehetetlenné teszi a termelést.

Kisért, részben már meg is van — az egyfázisú forgalmi adó, amely ugyancsak az agrár-

termelésre fog — ha megjön — mérni halálos csapást: mentesíti a kereskedelmet a forgalmi adó gondja alól, áthárítja a gondot, a bajt a termelőre.

S mindennek oka az agrártársadalom gyengesége, a gyengeség oka az agrártársadalom szervezetlensége.

Az agrártársadalom adófillérein fenntartott Mezőgazdasági Kamarák félhivatalos szerv: megvan a maguk hivatása, de azok egyáltalán nem alkalmasak — és nem is hivatásuk — az agrártársadalom oly irányban való vezetésére, amint a földművelő társadalomnak súlyos helyzetében feltétlenül szüksége van.

Ez a hivatás, ez a feladat a félszázados di-cső multra visszatekintő gazdasági egyesületekre vár.

A gazdasági egyesületek azonban a megfelelő anyagi eszközök hiján feladatuk teljesítésére képtelenek.

Vagyonukat — hazafias lelkesedésükben — javarészt hadikölcsönbe fektették s ezúton elvesztették. Az ezer bajjal küzdő, különben is kamarai

adót fizető gazdák, az egyesületbe való belépéstől huzakodnak s csak nehezen fizetik a különben is szerény tagsági díjakat. Maecenások ma nem születnek, de egyébként is ez egyesületeknek, hogy az agrártársadalom érdekeit igazán szolgálhassák, mindenkitől függetleneknek kell lenniök.

Az anyagi eszközök hiánya az oka a Gazdasági Egyesületek válságának, ez a válság az oka a gazdatársadalom gyengeségének.

Abból az alkalomból írom e sorokat, hogy vármegyénkben is tömegesen jelentik be — főleg a kisgazdák — kilépésüket a Gazdasági Egyesületől s tagadják meg a tagdíj fizetését.

Ez nem jól van így, ez az út a gazdatársadalom még kirívóbb elgyengülésére, befolyásának teljes elvesztésére fog vezetni.

A Gazdasági Egyesületek lelkes támogatása az egyedüli útja annak, hogy a gazdatársadalom mai nehéz helyzetében kedvező javulás álljon be.

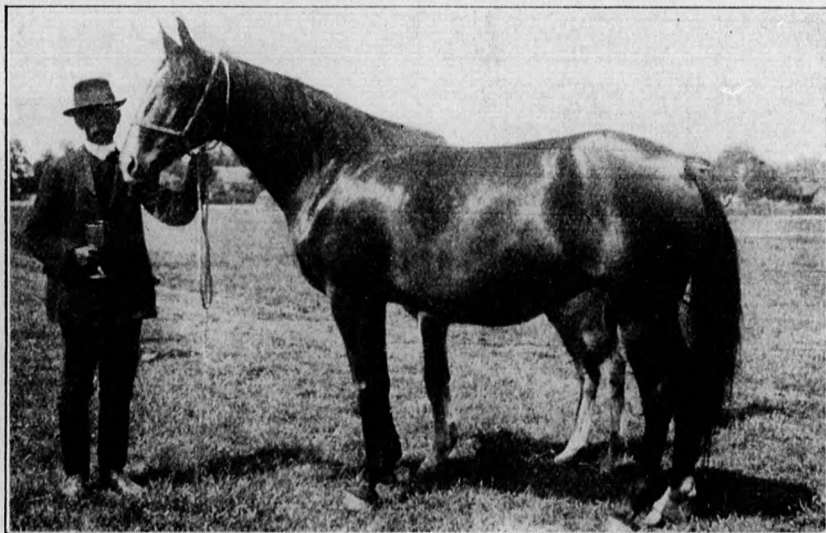
i. e.

Kép a ricsei állatdíjazásról.

A „Zempléni Gazda“ legutóbbi számában négy fényképfőlvételt mutattunk be t. olvasóinknak, melyeket dr. Nowy Ferdinánd kir. gazdasági fel-

ügyelő ur volt szíves részünkre a tiszaluci tenyész állatdíjazáson készíteni.

A ricsei főlvételek sajnos kevésbé sikerültek, s eddig mindössze egyről lehetett jó klisé készíteni:

A nagydíj nyertes tenyészkanca.

Főnti kép a tájfajta tenyészkanca-csoportjának nagydíj nyertesét ábrázolja *B. Kántor István*, Tiszakarád község bírása a boldog tulajdonosa a nemesvérű kancának. Már a két éve Tiszakarádon megtartott első lódíjazáson is föltűnt kitűnő lóanyagával, melyet maga tenyészt. Az idén pedig Ricsén

a jury Róza nevű 6 éves, csikájával együtt fölhajtott kancájának ítélte oda a kancacsoport nagydíját, a m. kir. honvédelmi minisztérium által e célra adományozott gyönyörű szinezüst serleget, melyet a boldog tulajdonosa büszkén tart kezében.

Mezőgazdasági rovat

Rovatvezető: **dr. báró Waldbott Frigyes**
a Zemplénavarmegyei Gazdasági Egyesület mezőgazdasági
osztályának elnöke.

A modern gabonacsávázás a többtermelés szolgálatában

Irta: **Lates Kornél** gazdasági szaktanácsos,
kir. törvényszéki gazdaszakértő.

Agrár államunk legfontosabb kulturnövényeit kétségen kívül a gabona-félék képezik. Kenyermagvaink kivitelünknek több mint 50%-át teszik. Gabonatermésünk fokozása tehát a legbiztosabb bázisa külkereskedelmi mérlegünk javulásának és egyúttal ama pozícióhoz való jutásunknak, melyet a háboru előtti években az európai államok sorában gazdaságilag elfoglaltunk, de — sajnos — elvesztettünk.

A termésfokozásnak az újabb gazdageneráció többféle approbált eszközét ismeri. Csak lépésről-lépésre tudtak a gyakorlatban elterjedni és alkalmazhatóságuk legfőbb kriteriuma mindig az volt, hogy a nagyobb termés elérésével a termelési költségeink is megfelelő arányban maradjanak, mert a végső cél nem a nagyobb termés, hanem a nagyobb tiszta jövedelem állandósítása.

A többtermelésnek tehát egyik igen fontos alapelve ma az is, hogy lehetőleg csökkentsük a termelési költségeket is. De nem lehet közömbös a gazdára nézve annak a kárnak elhárítása sem, amelyet a növényi betegségek és az ellenük való védekezés költségei okoznak.

A gabonafélék állati kártevői ellen fejlett szaktudományunk dacára sem tudunk korunk szellem, színvonalához méltóan védekezni. Főképpen eljárásokkal, és nem védőszerekkel bírnak csak szabadulni a drótféreg, a futrinka, hesszeni légy stb. kártevéseitől, helyesebben azoknak csak egy részétől. A gombabetegségek legpusztítóbbja, a gabonarozsda elleni védekezésünk pedig csak kísérletezési stádiumban van, noha Amerikában permetezéssel már ezt is megoldották, de csak repülőgépről, tehát nem a gyakorlat számára való módon. Pedig mennél nagyobbra fokozzuk termésünket költséges investitciókkal, annál nagyobb az a kár, amit a kártevők okoznak. A 6 q-ás termésben 10% csak 60 kg, de a 12 q-ásban már 120 kg veszteséget jelent területegységenkint.

A gabonafélékben, különösen a kenyérmag-

vakban mintegy 150 esztendeje annak, hogy az üszökbetegségek annyira elszaporodtak egész Európában, hogy már az akkori kevés számú mezőgazdasági tudósok egyike, a genfi gombakutató Prévost sok kísérlet után ezelőtt 120 évvel fedezte fel a rézgálicoldatnak csiraölő hatását és védekezésül ajánlotta a gazdáknak a kőüszök ellen. Mint minden újítás, csak nehezen terjedt ez is. Csak ötven évvel utóbb, a múlt század ötvenes éveinek végén volt képes a német Kühn Gyula javított eljárása a gyakorlati gazdák között gyökeret verni.

A legutóbbi évekig a rézgálic volt az egyedüli csávázószerünk, amelyet hazánkban főképpen néhai Linhart professzorunk egyszerűsített eljárása és propagandája tett általános használatúvá. Nálunk azonban majdnem kizárólag csupán a buza kőüszke ellen védekeztek gazdáink. Ma már a növényvédelem annyira fejlődött, hogy csávázással nemcsak a kőüszök ellen, hanem a rozs szárüszke, a zab repülőüszke és az árpa fedett üszke ellen is lehet vegyi készítményekkel védekezni egyszerű csávázással. A buzának és az árpának repülőüszke ellen pedig a gyakorlatban még nem használatos melegvizes csávázással.

De nemcsak az üszökbetegségek ellen, hanem a rozs hópenésze ellen (*Fusarium*) és az árpa levélcsikoltsága, a cukorrépának, a babnak, borsónak bizonyos betegségei ellen is lehet rendes csávázással védekezni.

Különös figyelmet érdemel a rozs hópenésze ellen való csávázás, mert a rosszul telelt, hiányosan kelt, alacsony fajszulyu, kevés hozamu rozs a legtöbb valószínűség szerint a hópenész következményének tulajdonítható. Hazánkban, ahol a búzával és rozssal bevetett területek aránya 2:1-hez, kiszámíthatóan nagy jelentőségű dolog lenne rozstermésünk fokozása, amelynek a helyes csávázás egyik kétségen kívüli hathatós eszközének bizonyult már is.

Bármily jó és korunknak sok hasznot jelentő felfedezés volt a rézgálicnak csávázóanyagul való felhasználása — a jónak legnagyobb ellensége: a jobb kezdi immár teljesen háttérbe szorítani ezt a régi védekezőszert. Eltekintve attól, hogy a vele való védekezés körülményes, fáradságos és időt rabló volt, rájöttek a gazdák arra is, hogy a rézgálicoldattal pácolt gabonában is lett üszök, tehát nem nyújt teljes védelmet és ami a legfőbb, igen tetemes veszteséget okoz a magvak csiraképességében, minél fogva 5—10%-al nagyobb lett a vetőmagszükséglet. Már 1902-ben Tubeuf veti fel a szárazcsávázás gondolatát, de majdnem két évtized

telik el, mire a gondolat testet ölt. Az első komoly kísérleteket Amerikában, Ausztráliában és Európában Magyarországon végezték és utána Dániában. Amerikában a száraz rézkarbonát finoman pulverzált készítményével már 1922-ben több mint 6 millió métermázsa gabonát csáváztak. Hazánban ugyancsak évck óta használják a magyar vegyipar Porzol nevű porcsávázó szerét s ma, még külföldi relációban is, a legtöbb és a legtekélyesebb eredményeket ezzel a porcsávázó szerrel érték el. Németországban csak 1925-ben kezdik először Müller és Molz felhívni a gazdák figyelmét a szaklapokban a porcsávázás jelentőségére. Dr. F. Esmarch drezdai professzor kísérleti megfigyelései szerint a porcsávázás főképen a kontinentális jellegű klímák országainak a tipikus védekező szere és eljárása a kőüszök ellen. A legjobb és biztos hatású őszi csávázási mód. Okfejtése szerint a porcsávázás tulajdonképen nem egyéb, mint a talajban végbemenő nedves csávázás, amire többek közt főképen a talajnedvesség bir az eredményt illető döntő hatással. Az óceáni klímájú németországi részeken már a talajnedvesség ősszel oly nagyfoku, hogy a porpác oldata a talajban higabb lesz, mint az üszökpórak megöléséhez kívánatos páckoncentráció. Ezzel ellentétben az Egyesült Allamok és Magyarország kontinentális klímájával magyarázható meg porpácolásnak hatalmas sikere e két államban.

A Porzol kétségen kívül igen jól bevált szer a kőüszök ellen. Ellenben aki a rozs szárazüszke és a hópenész ellen akar sikerrel védekezni, annak a nedves csávázás összehasonlíthatatlanul jobb szolgálatot fog tenni.

A modern nedves csávázásban a higanypreparátumok játsszák a főszerepet. A rézgálic elvesztette jelentőségét, a formalin kitűnő szer, de csirarontó hatásánál fogva nem jöhet tekintetbe

Ma a Higosan nevű hazai készítménnyel olyan eredményeket értek el szakintézeteink és gazdáink, amelyek minden várakozást felülmulnak. Nemcsak száz százalék biztonsággal pusztítja el a parazitákat, de komolyan számbaveendő csiraserkentő hatásáról tanuskodik sok-sok megfigyelés. A Higosan amellet, hogy elsőrendű *őszirozs-csáva*, a tavasziak nálunk lassan terjedő csávázásának nélkülözhetetlen anyagává vált.

Mindkét modern csávázó szerünknek, tehát úgy a Porzolnak, mint a Higosannak amellet, hogy abszolút üszökmentességet nyujtanak — határozottan stimuláló hatásuk is van. Maga az egyenletes és gyorsabb csirázás, a jobb meggyökeredzés és öképen az erélyesebb bokrosodás az első szemmel

látható tünetei a csiraserkentő hatásnak. De sok gyakorlati gazdával végzett kísérlet 10—25%-os terméstöbbletet is igazolt egyébként azonos feltételek mellett.

A modern gabonacsávázás azonban nemcsak az által jelent úgy magán, mint közgazdasági hasznót, mert megóvja a gazdát a sokszor igen jelentékeny üszökkártól és mert határozottan többtermést produkálhatni vele — hanem használata apasztólag hat a termelési költségekre is.

A rézgálicnak $\frac{1}{2}$ —1%-os oldata, ha bármilyen szemmel nem is látható sérülés van a mag héjján, — ami a cséplésnél elkerülhetetlen, — már megtámadja a csiraképességet, mert a hatóanyag gyorsan oldódik és előli a magcsirát. Innen ered aztán az hogy a csávázott vetőmagból többet kell vetni nemcsak azért, mert felduzzadt magból kevesebb megy egy hektoliterre, hanem azért is, mert cca és átlag 8—10%-ot veszített csiraképességéből.

A Porzollal vagy Higosannal csávázott búzából tehát ott, ahol azelőtt kat. holdanként 80 kg-ot vetettek, ma elegendő 72—75 kg vetőmag. Ez pedig holdanként 5—8 kg búzat és á 30 P = 1.50—2.40 pengő megtakarítást jelent.

Igaz, hogy ezzel szemben a pácolási költségek a Porzollal és Higosannal magasabbak.

1 q buza pácolásához kell 250 gr. rézgálic á 0.96 = P 0.24 1 q buza pácolásához kell 200 gramm Porzol á 4.50 = P 0.96. 1 q buza pácolásához kell 50 gramm Higosan á 12,00 = P 0.60.

Tehát a Porzollal való pác anyaga 72 fillérrel, a Higosannal való pác anyaga 36 fillérrel drágább a rézgálicnál és így a megtakarított termelési költség is ennyivel kevesebb lesz. Átlag azonban a 2 pengőre tehető vetőmag megtakarítás mellett a Porzollal való pácolásnál kat. holdankint 1 P 28 fillért és a Higosannal való pácolásnál 1 P 64 fillért takaríthat meg a gazda. Azonban ez még nem minden, mert a modern csávázással egészen bizonyos, hogy terméstöbblet is mutatkozik, a mi ha csupán 3%-ra rug országos átlagban, ami átlagos 7 q-ás termésünknel kereken 20 kg-ot jelent ez is holdanként, ami újabb 6 P többletérték. A modern gabonacsávázószerek használata tehát a legpesszimisztikusabb számításnál is kat. holdankint 7—8 P jövedelmet hoz a korral haladni akaró gazdának.

KÖZÉPISKOLAI alsó osztályu TANULÓKAT teljes ellátásra elvállal egy tanári kurzust végzett római katolikus pap. **INTERNÁTUSI** rend, állandó felügyelet, leckeikérdezés, jó bánásmód, egészséges, modern lakás, a gimnáziummal szemben, fürdőszobával, szép udvarral. — Cim a kiadóhivatalban.

Baromfitenyésztés.

Irta: Lutsánszky László ny. igazgató-tanító.

I. rész.

A mezőgazdaság jelentékeny ága az okszerű baromfitenyésztés, mert egyrészt a hulladékot elfogyasztva (rostaalja, apró krumplics, konyha hulladék stb.) emeli emezek értékét és emellé tollával, hússal, sőt zsirijával apasztja a gazdaasszony gondjait. A kacska a csigaféléket, a pulyka a répafergeket pusztítja eredményesen, amit a gazda más mellék munkákkal soha nem érne el! Az ürülék sem megvetendő érték a növénytenyésztés terén. De a gazdának kevés gond a fenntartásuk, mert a cserebogarak összegyűjtésével egész télen át pompás ingyenes keveréket ad — korpával, darával — növényi szecskával. Maga a cserebogarak pusztítása által is érdemet szereznek a velők intenzívebben való foglalkozáshoz.

Az a konyhai 3—4 kotlósalji keltetés nem fizeti ki a sok kellemtelenséget, amit a kotlások egymás elleni ellenszenvökkel okoznak a gazdaasszonynak s mire értékesíteni kellene, alig van mit pénzzé tenni, vagy a konyhára adni . . .

Ezerszeresen előnyösebb és felette jövedelmezőbb a gépszerű keltetéssel baromfiskodni. Nagy előnye, hogy akkor költet, amikor akarjuk — télen nyáron, nem kell a kotlós után várni s így egész éven át mindig van állomány s ami fő, a gazdaasszonynak majdnem semmi gondja, baja, kellemtelensége nincs, ez oly előny, amely minden árat megérdemel.

Mikor én 1906-ban a költőgépet a Z. megyei megyeházán bemutattam, oly nagy volt az érdeklődés, hogy 2 nap alatt 24 előadást tartottam több ezer hallgatóság előtt. A gépem egy kettősfalú egyszerű láda, a belső magassága három egyenlő részre osztva. A felső harmadban van végig a 8 cm. átmérőjű rézcső, de lehet vas, pléh is. A középső részben van függő lécen a két tojástartó keret, bevonva zsákvászonnal. Az alsó harmad a kikelt apróság gyűjtőhelye, benne két bádogyányér sósvizrel ellátva, bogy a gép levegője állandóan nedves s így élvezhető levegőjű legyen. Elöl közepén a hőmérő, melynek nem szabad többet 40°-nál és kevesebbet 36°-nál mutatni. A két ejtő ajtó belülről üveg, kívül deszka. A láda két végén 2—2 ujjnyi szelelő lyuk a levegő ventillálására való.

A két tojástartó 100—200 tojást elfogad, lehet pulyka, liba, kacska, tyuk, fácán, páva tojást is

keltetni. Természetes, hogy más és más költésidő kiváráásával.

A gépet egy 5-ös konyhai lámpa látja el bármely szélmentes helyen, lehetőleg szem előtt; kellő lángnagyságra hagyva, kitart 24 óráig. (Ha véletlenül befüstölődik a cső, úgy az rögtön kintisztítandó, hogy a hővezetés meg ne akadjon.) A tojás vizsgálatát egy ernyős lámpa világánál ejtem meg. Friss, 4—6 napos tojás mind és egyenletes szemcséjű, héju, közepes nagyságu legyen. A víz-hólyagos héju, hibás levegőjű, ürü és rücskösképtü nem alkalmas költésre. Az első 5 nap zavartalan legyen, ezután minden reggel a vendégkeret 3-ik ráborításával forgatva van, az utolsó hét elején melegvizre 5 percre rakva válogatjuk: a melyik mozog, az jó, kivéve nem töröljük meg, mert belefut!

A kikelt szárnyasok gondozása.

II. rész.

1. A gép mellett egy 1 m. vagy 1.50 m. hosszú üveg tetővel és melegítővel ellátott s bent fűrészpor, hamukeverék alom s két rácsozott etető és itató vályuval s egy részeg kappannal felszerelt szárító és 1—2 hétig gondozó láda 20—24°-ra melegítve.

2. A nevelő ház vályog, vagy paticsból 4—6 m. alapterület, egy oldalon üvegfal. Alagut fűtéssel, 2—24° meleg, az oldalpárkányokon nyitott ládikók — zab és árpa veteménnyel, melyből naponta 1 láda zöldtakarmány kerül fogyasztásra.

3. Az alom fűrészpor, hamu és göndör forgács az élősdiék elfogására és elpusztítására.

4. A fűtés a föld alatt, 0.40—0.40—0.40 cm. méretű sáncon vezetjük el. Befedve 0.1 m. poronddal, mely felmelegedve pompás melegedő s pihenő helyet szolgáltat 1—3 részeg kappan vezetett apróságok részére.

5. A tyukfélék 1 hónapig, a kacska, liba 1—2 hétig lakják, mely után a kifutóba kerülnek, mely szélfogó deszkakerítéssel és eső, nap ellenzővel, megfelelő itató és etető edénnyel felszereltetett.

6. Az élelmezés egy pár napig tojás vagy főtt rizskásával, majd (köles, tatárka, dara, zab, árpa, korpadara) cserebogártörmelék keverékkel gyengén sózva adagoltatik. Az ivóvíz friss legyen, néha pár csepp sósav, pár csepp olajjal.

7. A nátha ellen galic-vizbe mártjuk a fejet.

Szőlőgazdasági rovat.

Rovatvezető: **Hegedűs Sándor**
kir. borászati főfelügyelő-igazgató.

Szüreti kilátások.

Irta: **Illésházy Endre.**

A szürettől még egy jó hónap, itt a Tokaj-hegyalján még két hónap választ el. Addig még sok csapás érheti a szőlőt. De azért a napilapok közgazdasági rovatában már holt bizonyosra megállapították a szaktudósok, hogy a szőlők hozama két és fél hektoliter must lesz.

Nem tudom honnan veszik a napilapok borszakértői e pontos számot, csak sejtem, hogy a borkereskedők központi irodájában született meg e szám. A borkereskedők nagy érdeke fűződik ahhoz, hogy e szám — így augusztus vége felé — minél nagyobb legyen.

A múlt év július havában, pontos becsléssel 30.000 hektoliterre tettem a Tokajhegyalja várható termését. Egyik ugyancsak jeles közgazdászunk megállapításomat lehurrogta és 60.000 hektolitert állapított meg. S lett belőle — szigorúan hivatalos megállapítás szerint — nem egészen 14 000 hektó.

Nagy érdeke a Tokajhegyaljának, úgy a termelőnek, mint a borkereskedőnek, hogy tisztán lássunk. Ez okból megkerestem csaknem minden tokajhegyaljai község egy-egy szőlőbirtokosát, hogy adjon tiszta képet a szőlők állásáról és a várható hozamról.

Itt közlöm a beérkezett jelentéseket:

Sátoraljaújhely, 1927 aug. 17.

A fagy után, amely dülönként mintegy 30—100%-os kárt okozott, a kedvező időjárásban a szőlők fejlődése nagyon szépen megindult, bár az el nem fagyott részeken is igen sok tőke maradt meddőn, vagy pedig csak egy-két fürt termést hozott, amit a tavalyi erősen peronosporás esztendőnek tulajdoníthatunk. Ezen okulva ezidén, kivált a fagyott szőlőket, 4—5-ször is megpermetezték, hogy legalább jövőre biztosítsák a vesszők egészséges beérését s így a rügyekben a termés leraktározását. Most már elmondhatjuk, mivel a peronosporán túl vagyunk, hogy aki idejében permetezett, megelőzve a május 28—30-iki és a június hó közepe esős napokat, még a szél nemjárta lapályos részeken is, teljesen megóvta szőlőjét, míg kivált kisebb gazdák szőlőiben, akik elmulasztották a permetezést, a megmaradt gyenge termés nagy részét is elvitte. A megmaradt szőlő fejlődésére a további nyári

időjárás nagyon kedvező volt, a ritka fürtök bogyói a szokottnál fejlettebbek s így legalább a bogyók fejlettsége fogja helyenként némileg pótolni a gyenge termést.

A munkás-viszonyok az egész esztendőn keresztül a lehető legrosszabbak voltak. A hegyközség által kért rabokat nem engedélyezték, a városi és a kisvasut építkezései lefoglalták a legjobb munkaerőket, úgy, hogy távolabbi falvakból kellett munkásokat hozatni; a kevés munkás miatt a szőlők munkálatai elmaradtak, a napszámok magasra emelkedtek és a szőlőgazda kénytelen volt a rossz munkást drágán megfizetni. Az átlagos munkabér férfiaknak kapálásért 3 P 20 fill., permetezésért 4 P, míg a nők kötözésért 1 P 60 fillért kaptak. — Dacára a rossz termés és munkáshiánynak, mindenki igyekezett szőlőjét rendbe tartani és mondhatni — egy-két kivétellel — az összes szőlők kétszer lettek kétáguzva, mostan harmadolva és 4—5-ször permetezve, arra gondolva, hogy legalább jövőre meentsük meg ami még menthető.

A termés kilátások nagyon különbözőek. Vannak dülők, így pl. a Cseprék, Esztávák, ahol kat. holdanként legfeljebb 40—50 liter bõngészni való maradt meg, míg más dülőkben 2—4 hektoliter termésre, de vannak egyes részek, ahol a fagy legkevésbé ártott, így pl. a Vióka, Köveshegy és felső Feketehegy egyes részei, ahol kat. holdanként 6—15 hl. termésre is számíthatunk. — Mindent egybeszámítva, úgy az egész cca 800 kat. hold szőlőterületen 2400 hl. termést várhatunk, tehát k. holdanként mintegy 3 hektólitert, ami bizony sajnos nagyon csekély és a miveltési költségeknek is csak nagyon csekély hányadát fogja fedezni, még az esetleges várható magas mustárak mellett is.

A várható minőség jelenleg nagyon jónak mutatkozik. A fürtök egészségesek, a bogyók szépen fejlettek és már zsendülnek. Ha kedvező marad a szeptember hónap, sok és kitűnő asszura számíthatunk. — A csemege szőlő érik, ami kevés van édes, szépen fejlett és egészséges. Piaci ára kg-ként 1 P 60 fillér.

A borkészlet csekély, a meglevő készlet iránt kereslet nincs. *Sándor Béla*, hegybíró.

Tállya, 1927 aug. 14.

A májusi fagyoktól a szőlők 75%-a lefagyott. Az aljak teljesen, a derék és tető szórványosan. A lefagyott szőlők későn, de buján fakadtak. Termést nagyon szórványosan s elvéve hozott. A hozott fürtök között is pár hetes időkülönbség van. Így e másodtermésű fürtök fejlődése is nagyon egyenletlen. A lefagyott szőlőkben a hozam a sem-

mivel egyenlő. Mert hogy 2—3 hold szőlőben 1—2 hl-t talán össze lehet lesz mezgerélni, az semmi-nek nevezhető. A nem fagyott szőlők terméshezama is csekély. Átlagban 5 hl-re tehető. A kilátás tehát elég szomorú. A szőlőfűrtök fejlődése sem kielégítő. A szemek aprók, megsültek. Elvéve, igen jól gondozott szőlőkbe, akad elég jól fejlett szőlőfűrt is. Tavaly volt Tállyán 1800 hl. Az ideai termést 2500 hl-re becsülöm. A szőlő fája szépen fejlődött. A lefagyott szőlők új fakadásán a peronospora erősen fejlődött. Különösen a korán csonkázott szőlő új fakadásán. A nem fagyott szőlőkön is látni peronosporát. De nem jelentékeny. — A leendő bor minőségéről jósolni lehet. Én azonban korainak tartom. Jósolni pedig nem szokásom. A szőlőmunka egész évfolyamon rendesen folyt. Sőt jobban mint máskor. Munkás, az aratási időszakot kivéve, mindig volt. Mostan meg különösen sok van. Férfi napszám 2 P, asszony napszám 1 P. Munkaidő fél 8-tól este fél 7 óráig.

Ó bor kevés van. De a kereslett még kisebb. Eladni alig lehet. Számbajöhető vevő nem jelentkezik. 1925-ös borért lehet kapni 80 fillért. 1924-es és 1926-ost 1.20 fillérjével. De e csekély áron sem lehet értékesíteni.

Gyümölcsből körte nem termett, alma, szilva közepes. De roppant férges. Mandula, dió, őszibarack kielégítő termést ígér. Az árak is maradhatósak. *Homoky György.*

Olaszliszka, 1927 augusztus 17.

Az olaszliszkai határban fekvő összes szőlőkben — 80—100%-os az ideai — elemi csapás, amely nem tisztán fagykárnak, hanem inkább peronospora pusztításnak minősíthető.

Ugyszólván majdnem minden szőlőt volt alkalmam bejárni és megtekinteni. Az eredmény — igen csodálatos, ugyanis majdnem közvetlen szomszédos szőlők vannak olyanok, amelyekben a fagy kárt nem tett, de a peronospora — az egyiket 35—40 — közvetlen szomszédját 80—100%-ban pusztította el; dacára, hogy a súlyosabb százaléku kárral sújtott szőlők tulajdonosai 4—5-ször permeteztek, míg a kisebb kárral jelentkező szőlők tulajdonosai 2—3-szor.

Kell lenni valaminek abban és hogy talán a permetező anyagban lehetne keresni a súlyosító körülményt előidéző baj indokát, azonban precíz feltevést és következtetést levonni azért nem lehet, mert nem bírjuk ellenőrizni sem a fölhasznált rézgálic, sem az adagolt keverék „rézgálic“, „mész“ vagy más anyag fölhasznált hozzáadási százalékát. Már pedig, mielőtt ítéletet mondhatnánk ezek fe-

lett, feltétlenül meg kellene állapítani, nem csak azt, hogy ki hányszor és mily erősségű permetlével dolgozott, hanem azt is, hogy milyen gyártmányú rézgálicot, honnan való meszet használt és mely időpontokban ismételte meg a permetezést.

Annyi bizonyos, hogy ahol fagykár volt, ottan rohamosabban lépett föl a peronoszpora, mint másutt, ahol fagyást a szőlő nem szenvedett.

Minden esetre tény az, hogy oly szőlőterület, ahol sem az egyik, sem a másik irányban kár nem jelentkezne, a Tokajhegyalján nincs.

Megerzi a szőlő a múlt évi jégkárt és múlt évi peronosporát is. Sehol sincs annyi terméshezam, amely normálisnak volna nevezhető.

A bogyó fejlődése is nagyon hátramaradt, talán a rendkívüli nagy és hosszantartó szárazságban kereshető a baj kutforrása. S bár még jó bor lehet, de kielégítő terméshezam már ki van zárva.

Rengeteg szőlő látszik elhagyatott parlagnak. Sárga, kopár, burjánzott látképpel, úgy, hogy elszomorodottnak és kétségbeesett állapotnak kell a jövőt venni, mivel — a tokajhegyaljai szőlők kipusztulása most sokkal erősebb iramban történhetik, mint akkor, midőn azt philoxera tette tönkre; miután az oltvány-szőlők — az egyévi elhanyagolt, sőt még a rendszertelenül művelt szőlőknél is könnyebben és hamarabb, idézik elő a tőke teljes kiszáradását, mint valaha, ezt a philoxeránál tapasztaltuk.

A szőlősgazdák tönkremenését mutatják azok a parlagosítás felé rohanó szőlőterületek, amelyek ma már tulnyomó terület arányában mulják felül — a messziről rutazöld színváltozatokat. *Kolozsy Ferenc.*

A ZEMPLÉNI GAZDA

HIRDETÉSI DIJAI.

Általában: egy cm. 500 kor.

Egy egész oldal	400 ☐ cm.	P. 16
Egy fél „	200 ☐ cm.	P. 8
Egy negyed „	100 ☐ cm.	P. 4
Egy nyolcad „	50 ☐ cm.	P. 2
Egy tizenhatod „	25 ☐ cm.	P. 1.20

Keskeny, szalaghirdetés legfőlebb

3 × 23 = 69 cm. à 500 kor. P. 3.00

Állandó, legalább hatszor egymásután feladott hirdetéseknel 30% engedmény.

Gyümölcsészeti rovat.

Rovatvezető: gróf Széchenyi-Wolkenstein Ernőné.

A tultermő fák kimerültségének gyógyítása.

A bőven termő gyümölcsfák, ha azokat megfelelő tápanyagpótlásban nem részesítjük, hamar kimerülnek. Hiányzik náluk a szükséges élettevékenység a gyümölcsrügyek kifejlesztéséhez, valamint a növekedéséhez. Tele vannak ugyan termőnyársakkal, amely azonban ugyanolyan állapotban marad s nem tud átalakulni termőrügygyé. Ilyen esetekben tekintélyes mennyiségű nitrogéntrágyák adagolásával segíthetünk, amely a növekedéshez és a faképződéshez a szükséges lökést megadja. Attól nem kell félnünk, hogy az erős trágyázásnak kártékony utóhatása lesz.

Különbféle francia kísérletek után a következő trágyamennyiségekkel értek el jó eredményeket: 100 m²-ént téli talajmunka előtt kiszórva beásásra. Istállótrágya 650 kg. 3 kg Thomas-salak mészben szegény talajra, illetve 3 kg. szuperfoszfát meszes talajra és kálisóból 3 kg.

Tavasszal: 1.5—2 kg csilislétrom, mésznitrogén vagy kénsavas ammoniák, a talaj összetétele szerint. Későn a nitrogéntrágyákat alkalmazni nem tanácsos, mivel a fákat sokáig nedvben tartják, így a hajtások beérésére káros hatása van. Ugyancsak jó eredményeket érhetünk el a fáknak trágyalével való öntözésével is, amikor azt ötszörös higitásban használjuk. A rendes fejlődésű fák ugyanekkor a rendes termés fenntartására hektáronként 500 kg. szuperfoszfátot, 200 kg csillislétromot és 150 kg kálisót kapnak. (Mezőgazdaság és Kertészet)

Bérelnék

200—300 holdas jóminőségű, állomáshoz lehetőleg közel fekvő

birtokot

kézpénz, vagy az egész évi bérösszeg előre lefizetése mellett. — Közvetítők kizárva.

Farkas Sándor kisbirtokos
Megyasszó. (Zemplén m.)

43

Hirdessünk a „Zempléni Gazda“-ban

Panaszrovat.

Ily címen, más szaklapok mintájára, új rovatot nyitunk a „Zempléni Gazdában“, oly céllal, hogy abban minden olvasónk sérelmesnek, vagy hibásnak talált közéleti tényeket, hatósági intézkedéseket, — közállapotaink hibáit, vagy fogyatékoságait elpanaszolhassa. Kikötjük azonban, hogy ezen panaszok közérdekűek, politikamentesek és illő hanguak legyenek.

Szerkesztőség

Felemelték a tűzifa forgalmi adóját

Tisztelt Szerkesztőség!

Oly szívesen olyasom a „Zempléni Gazda“ Panaszrovatát, mert habár kevés a reményünk különböző sérelmeink orvoslására, mégis jól esik azokat a nagy nyilvánosság előtt elpanaszolni.

Ismét méltánytalanság érte a gazdaközönseget a pénzügyminiszter 80.000/1927. számú rendeletével. Ez a rendelet életbeléptette ezévi július 1-től kezdődőleg az u. n. forgalmi adóváltást a tüzelőanyagokra. Lényege ezen intézkedésnek az, hogy a forgalmi adó mérséklése céljából a tüzelőanyagok után ezentul már nem fog kellenni minden eladás alkalmával 2% forgalmi adót leróni, hanem csak a termelő fog 3% forgalmi adóváltást fizetni azon jogügylet után, mellyel az árut az u. n. első kéznek eladta. A kereskedő, a viszontelárusító, a detailista ezentul nem fizet forgalmi adót.

Kérdem már most: kinek az érdekét szolgálja ez a változás? Nyilvánvalóan azon fogyasztóét, aki városban lakik és eddig a több kereskedő kezén átmenő fát égette, melynek árához mind-egyik hozzábiggyesztette a forgalmi adót. Ez most talán olcsóbban kapja a fát, ha ugyan leszállítják a városi kereskedők a már megszokott árakat.

Ellenben az a sok millió falusi lakos, más szóval a gazdaközönség, aki legtöbb esetben közvetítő kereskedelem kikapcsolásával, szekerem megy a legközelebbi erdőbe és ott veszi meg a saját szükségletére való fát, ugyancsak 3% forgalmi adóváltást fog ezentul fizetni, holott eddig az egyszeri adásvétel után csak 2% forgalmi adót fizetett.

Más szóval, a könnyítést a városi publikum fogja élvezni, a drágítást pedig a falu népe. Azon kérdésemre, hogy miért van ez így, egy finánc

szakértő nagy fontoskodva azt magyarázta nekem, hogy „ja hiszen a régi 2% az általános forgalmi adó volt, az új 3% pedig forgalmi adóváltás, ez kérem egészen külön adófkönyvében lesz majd elkönyvelve.“

Ennyi a mi vigaszunk! Nem sok! Szóval a vidéki lakosság megint egyszer pórul járt. S így van ez az egész u. n. „fázis-rendszerrel.“ Állítólag adómérséklés a célja, de ezt leginkább a városi fogyasztók élvezik, az árát pedig a falusi közönség fizeti meg.

1927 július 29.

Főszerkesztő urnak
őszinte tisztelője
X. Y.

Rossz utak az ujhelyi pincékhez.

Irta: Grünbaum Simon, Sátoraljaújhely.

Az „Ujhelyi Hírlap“ című iaptársunkból veszünk át a következő aktuális, és Ujhelyen kívül sok más községre is vonatkozó sorokat:

Már évek óta panaszkodunk, hogy az úgynevezett „Ungváron“ a pincék közti utak olyan rossz állapotban vannak, hogy sok az olyan hely, melynek pincéjét szekérnek megközelíteni nem lehet. Lépten-nyomon vannak méter mélységű süppedések, melyeket a vizmosás és a súlyosan megterhelt fuvarozószekerek okoztak. A mostani állapotot túrni nagyon kockázatos, mert féltő, hogy ha az őszi esőzés a süppedéseket még jobban találná mélyíteni, akkor nem egy, de sok pince fog bedőlni. A pincék közti utak rendbehozásához soha jobb alkalom és idő nem kínálkozott, mint a mostani. Most időszerű e munkálatot végrehajtani azért, mert a pincékben csekély a borkészlet, s így a közlekedési forgalom nem zavarná a munkát; de főleg azért, mert a „Vörös Ökör“ épület lebontásából annyi törmelék és kő áll a város rendelkezésére, hogy abból bőségesen jut ahhoz is, hogy egyszer végre-valahára, a pincék közti utakat is járhatóvá tegye, mert ezek nem kevésbé fontos közlekedési utak mint mások.

Ha a szőlő és pincebirtokosok eziránt lépéseket tesznek, kizártnak fátom, hogy a város vezetősége ennek a jogos kívánságnak eleget ne tegyen. Sürgősen kell a lépéseket megtenni, addig amíg az anyagot máshová nem viszik.

„FAGOL“

(védjegyezve)

VÉRTETÜ ELLEN legjobb

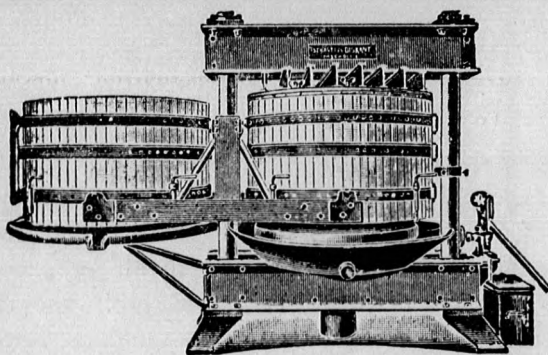
Használata egyszerű. — Kapható: **Behyna Testvérek** üzletében és **Hrabéczy Kálmán** drogériájában **Saujhely**.

„A FAGOL“ használati utasítása:

„FAGOL“ az év bármely hónapjában száraz időben használható. A vértetű által ellepelt helyeket, ha az a kéreg felületén van, kemény sörteccssettel bekenjük és ugyanazzal bedörzsöljük a tiszta „FAGOL“-t. Ahol a vértetű repedésekben és famélyedésekben ütötte fel tanyáját, 100 gramm (1 deciliter) „FAGOL“-t 1 dl. terpentinolajjal keverünk és ezzel a keverékkel locsoljuk be a vértetű fészkeket. A locsolás legcélszerűbben olajozóval történik. Nagyon gyakori eset az, hogy ott, ahol a törzs a gyökérbe átmegy, a vértetvek nagymennyiségben ellepik a fát, ezen helyeket is higitott „FAGOL“-al kell bőven belocsolni, sőt a gyökérről elkapart földet is.

Ára: 100 gramm (oaa 1 decilit.) 1 P.
1 kiló (oaa 1 liter) 8 P.

10

1902. Pozsony: aranyérem. 1902. Eger: díszoklevél és aranyérem. 1991, Temesvár: I. díj, díszoklevél.
1906. Nagyvárad: I. díj, díszoklevél.
1907. pécsi, 1914. és 1921. évi budapesti kiállításon aranyérem és díszoklevél.

BORSAJTÓK

Legjobb rendszerű „Könyök-szerkezetű“, „Kossuth“, „Hegyalja“. Legújabb rendszerű, víznyomású (hidraulikus) kettősosaru, valamint folytonműködő „Archimides“ erőhajtású sajtók nagvüzemű préseléshez.

SZŐLŐÜZŐK ÉS TÖRKÖLYTÉPŐK.

SZILÁGYI és DISKANT gépgyára, Miskolcon.

A Zemplénavarm. Gazdasági Egyesület
irodahelyisége:

Vármegyeháza II. udvar, az emeleten.

Gazdasági szemle.

Tenyészkosvásár Miskolcon. A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara f. év augusztus 28-án tenyészkosvásárt rendez Miskolcon. A tenyészkosvásáron az ország legkiválóbb juhtenyésztői lesznek képviselve s ez oldalról a vásár sikere már is biztosítottnak látszik.

A kisebb tenyészetek részéről eddig is nagy számban történtek kos vásárlásra előjegyzések és így remélhető, hogy a résztvevő tenyészetek az eladásnál is megtalálják számításukat.

A vásárló tenyészetek érdekében a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara gondoskodik tenyészkos beszerzési hitel biztosításáról. A vásáron szakszerű tanácsok és irányítás mellett szerezhetnek be kosokat a juhászatok. A vásár rendezőbizottsága nagyarányú propagandát fejt ki a vásár sikere érdekében és arra törekszik, hogy a tenyészetek a legminimálisabb költséggel vehessenek azon részt.

A tenyészkosvásárt augusztus 28-án, Miskolcon a tenyészvásáristállóban tartja meg a Kamara, a bejelentési határidő pedig aug. 24-én jár le.

Vetőmag csávázás és terméstöbblet. Szaklapokban, értekezleteken sokszor folyik a vita a fölött, hogy a vetőmag csávázást miért előnyösebb a régi megszokott rézgálic helyett az újabban nagy mértékben elterjedt *Porzol* porpáccal vagy *Higosan* nedves, higanyos csávázással végezni. Tudományosan bebizonyított tény, hogy az újabb porpácoló, mint higanyos nedves csávázószer jobb spóraölő hatásúak. A gyakorlat részére ez azonban nem a legfontosabb előnye ezen új szereknek, mert a gyakorlat többnyire a rézgálic üszögmentesítő hatásával is meg van elégedve. A rézgálicnak azonban káros hatásai vannak a fiatal csiranövény fejlődésére, aminek a következménye kisebb nagyobb foku termésnövekedés. Ezt mindazon gazdák maguk is tapasztalták, akik pontos összehasonlítást végeztek Porzollal vagy Higosannal és rézgáliccel pácolt magvak után egyforma területen megállapított terméseredmények között. A rézgálic hátrányára majdnem mindig 40–50 kg termésnövekedés mutatkozik holdanként, ez azonban gyakran sokkal nagyobb is lehet. Ez a termésvesztés 30–40-szeresen is felülmúlja azt a néhány fillér holdankénti megtakarítást, amit a látszólag olcsóbb rézgálic alkalmazásával el lehetne érni.

A burgonya levélsodródása. A burgonyának ez a betegsége igen elterjedt hazánkban.

Junius és július havában szokott mutatkozni. A betegség könnyen felismerhető arról, hogy a beteges tövek a száruk beteg volta miatt az egészségesnél jóval kisebbek maradnak s levelei halványak, szinte sárgás színűek, gyakran barna foltosak lesznek, törékenyek és hervadtak. S ami a főjellemlvonás, hogy a levelek összehúzódnak, illetőleg kifodrosodnak. A beteg növényi részek később rothadni kezdenek, majd egészen elhalnak. Természetesen az olyan tövek alatt, melynek levelei betegek vagy pláne elhaltak, csak kevés s apró gumó fejlődik ki. Megtörténhetik az is, hogy a betegség annyira elharapódzik, hogy a kupacok alja teljesen üres marad. Ez könnyen érthető, hisz a levél a növény gyomra, amely a tápanyagokat dolgozza fel s ha attól van megfosztva, nem is képes gumókat fejleszteni, mert ahhoz sok tápanyagra van szüksége. A betegség oka még nincs felderítve, de gondos művelési teendővel védekezhetünk ellene. 1. Vetőgumónak csak egészséges bokrok alól kikerült gumókat használjuk, 2. olyan talajon, hol a betegség már előfordult, 4–6 évig ne termesszünk burgonyát, 3. az okszerű trágyázásról ne feledkezzünk meg, 4. a burgonyaki-szedés után a szár- és lombmaradványokat a burgonyaföldön égezzük el s azt sohase vigyük a trágyatelepre.

Felelős kiadó: Illésházy Endre ügyv. titkár.

Vidéki szülők és iskolák figyelmébe!

Az új iskolaév alkalmával az összes középiskolai tankönyveket saját érdekében ajánlatos mielőbb beszereznie. — Rendeléseket már most felvesszünk. 37

Az összes helybeli és vidéki elemi iskolákban előirt tankönyvek
Figyelem! **megérkeztek.** **Olcsó árak!**

Ugy az összes elemi, mint az összes középiskolai füzetek, körzők, rajztömbök, tolltartók, tollak, könyvszijak, hegedűk, hegedűvonók, tinták, tusok, iskolai és ovódatáskákban **legolcsóbb beszerzési forrás.**

S Z A B Ó P Á L könyv- és papirkereskedése Sátoraljauhely Telefon 126

Báró Waldbott Frigyesné baromfitelepe
 Sátoraljauhely

előjegyzéseket elfogad elsőrendű
 nemes törzsből származó

Rhode Island kakasok

őszi szétküldésére.

Nemzetközi kiállításon I. díjat nyert, arany-
 éremmel kitüntetett törzskakas és törzsköny-
 vezett tyukok idei ivadékai.

40 Erőteljes, egészséges példányok.

Őszi erdősitésre

elsőrendű, dús gyökéretű

Tölgyfa csemetéket

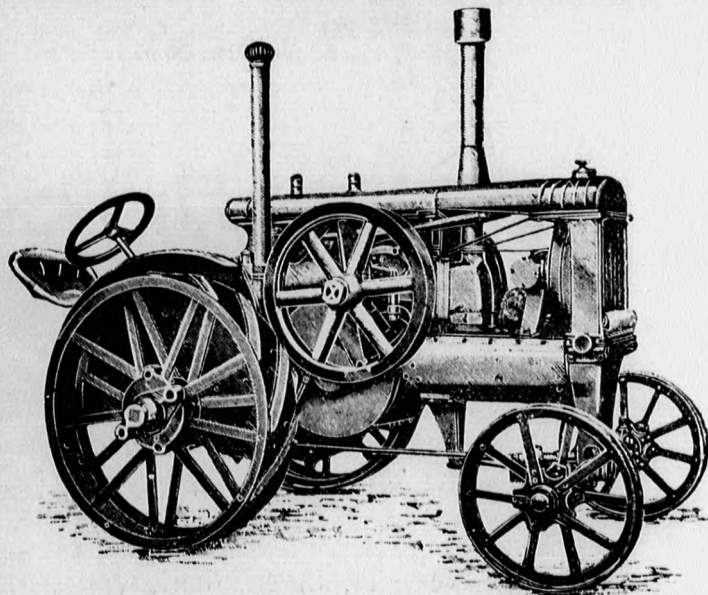
ajánlunk, még pedig:

3 éves iskolázott csemetét,	41
2 éves iskolázott	"
1 éves iskolázatlan	"

Faiskolánk az alsóbereckii új Bodroghid közelében
 fekszik, szállításokat vagy onnét, vagy ab Sátoralja-
 ujhely vállalunk.

Dr. br. Waldbott Frigyes erdőgondnoksága Sauerhely

H. S. C. S. Nyersolajtraktor

Üzeme olcsó, mert
 nyersolajjal jár.

Kezelése egyszerű,
 mert egyhengeres.

Tartós, mert fordulata
 alacsony.

Üzembiztos, mert
 izzófejes.

Hofherr-Schranz-Clayton-Shuttleworth R. T.

Budapest, VI., Vilmos császár ut 57. szám.

Fiókok: Győr, Kaposvár, Békéscsaba, Gyöngyös, Szeged.

29

